

ра эмес колдонуу терс жыйынтыкка алып келет). Мыйзам менен жөнгө салууну талап кылган чечилбеген карама-каршылыктар адегенде КР ЖКнын профилдик комитеттеринин кароосуна жиберилет. Комитеттер бул карама-каршылыктар боюнча өз ой-пикирин даярдашат. Андан соң жамааттардын, ЖӨБ органдарынын, КР ЖК комитеттеринин пикирлери кошулуп, толугу менен даярдалган доклад палатанын кароосуна жиберилет. Резолюция даярдалып, анда тигил же бул мыйзам тийгизген таасирдин терс кесепеттери жана жергиликтүү кеңештердин көйгөйлөрү көрсөтүлөт. Кийинки жылдын ичинде резолюция мыйзам чыгаруу демилгелери үчүн негиз болот. Докладдын структурасын жана процессин кызыкдар жактардын кеңири чөйрөсү толугу менен даярдап чыгышат.

Жыйынтыктар: КР ЖК кабыл алган чечимдердин сапаты жогорулайт; КР ЖК менен жергиликтүү жамааттар ортосунда түз байланыш түзүлөт; мында мамлекеттик аткаруу бийлигинин цензурасы аркылуу өткөн маалыматтын бурмалануусу болбойт; чечим кабыл алуу процессинде жергиликтүү жамааттардын кызыкчылыктары чындап эске алынат; аялуу топтордун муктаждыктары системалуу түрдө айтылып турат; КР ЖКнын контролдук функциясы жаңыча, сапаттуу түрдө көрүнөт – объективдүү көрсөткүчтөр боюнча мыйзамдар тийгизген таасирге баа берилет; КР ЖКнын жергиликтүү жамааттар алдындагы отчеттуулугу күчөйт. Бул тууралуу толугураак кийинки бөлүмдө айтып беребиз.

ЖӨБ органдарынын Кыргыз Республикасынын Өкмөтү менен өз ара аракеттенүүсү

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик аткаруу бийлиги, биринчи кезекте Кыргыз Республикасынын Өкмөттүк аппараты да туруктуу өнүгүү пландарын ишке ашыруу үчүн коомдо түрдүү топтордун балансына жетүү жана алардын кызыкчылыктарын эске алуу механизмдерине муктаж.

Мамлекеттик аткаруу бийлигинин таразага салынган чечимдери бизнести жана жергиликтүү жамааттарды кошкондо, бийликтин бардык тармактарынын жана коомдун эффективдүү өз ара аракеттенүүсүн камсыз кылууга жардам берет. Бирок акыркы он жылда бизнеске карата консультациялардын жана өз ара аракеттенүүнүн туруктуу жана эффективдүү механизмдери иштелип чыкканы менен, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен өз ара аракеттенүүгө карата мындай механизмдер жетишсиз жана формалдуу бойдон кала берүүдө. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары Кыргыз Республикасындагы бийлик системасынын ажырагыс бөлүгү болгону талашсыз. Бирок КР Конституциясына ылайык, алардын ыйгарым укуктары мамлекеттик бийлик органдарынын ыйгарым укуктарынан бөлүнгөн.

Мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун ыйгарым укуктары Конституция менен бөлүнгөнү ЖӨБ органдары мамлекеттик органдардан толугу менен автономдуу иштейт дегенди билдирбейт. Тескерисинче, алар мамлекеттик органдар менен туруктуу өз ара аракеттенүүгө жана координацияга муктаж. Мындай координация аралаш ыйгарым укуктар жана татаал бюджет аралык мамилелер шартында өзгөчө зарыл.

Көптөгөн өлкөлөрдө саясий доктриналарга карабастан өнүгүү тажрыйбасы өзүнө мамлекеттин атынан аткаруу бийлигинин жана жергиликтүү жамааттын атынан жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары ортосундагы кызыкчылыктардын өз ара аракеттенүү жана макулдашуу механизмдеринин тең салмактуу мамлекеттик түзүлүшүнүн системасын камтыйт. Мындай механизмдер Орусия Федерациясында, Чыгыш жана Батыш Европа өлкөлөрүндө, Түндүк жана Латын Америка мамлекеттеринде, Азия-Тынч Океан регионундагы өлкөлөрдө иштеп келатат. Тескерисинче, жарандык жаңжалдар жана согуштар орун алган, же толук стагнацияда турган мамлекеттерде мындай механизмдер жок (мисалы, Африканын айрым өлкөлөрүндө).

“Кыргыз Республикасынын Өкмөтү жөнүндө” конституциялык Мыйзамдын 39-беренесине ылайык, Өкмөт аларга **берилген мамлекеттик ыйгарым укуктар боюнча жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишин жетектейт, ошондой эле жергиликтүү өз алдынча башкаруу жөнүндө мыйзамдарга ылайык өз иш-милдеттерин ишке ашырууда аларга көмөк көрсөтөт.** Мындай формулировка КР Өкмөтү менен КР ЖӨБ органдары ортосунда өз ара аракеттенүүнүн эффективдүү иштеген механизмдери зарыл болгонун көрсөтүп турат. Бирок КР Өкмөтү муну кантип жана кандай формада ишке ашырып жатат деген суроого жооп бербейт.

Мындан тышкары жергиликтүү жамааттар менен ЖӨБ органдарынын кызыкчылыктарын макулдашуунун регламентке салынган механизмдери болбогондуктан ЖӨБ органдары КР Жогорку Кеңеши менен тикелей өз ара аракеттенүүгө муктаж болууда. Бул болсо айрым учурларда КР Өкмөтү менен макулдашылбаган чечимдердин кабыл алынышына шарт түзөт. Бирок көп учурда жергиликтүү жамааттардын кызыкчылыктары көз жаздымда калып жатат. Бул болсо жер-жерлерде мамлекеттик бийликтин чечимдерин аткаруунун эффективдүүлүгүн азайтып, жалпысынан бийликке болгон ишеним деңгээлин төмөндөтүп, калктын арасындагы нааразылыкка жана өнүгүү ыргагынын басаңдашына себепчи болууда.

Мамлекеттик бийликтин тармактык түзүмү жана ЖӨБ органдары менен өз ара аракеттенүү механизмдеринин жоктугу жергиликтүү деңгээлде мамлекеттик программалардын айрым бөлүктөрүнүн аткарылбай калышына алып келүүдө. Ушул жана